

IDRÆT BLANDT 3-6-ÅRIGE BØRN

Notat 4 i Danskernes motions- og sportsvaner 2020

December 2021 / Steffen Rask & Emil Toudal

Idrættens
Analyseinstitut

IDRÆT BLANDT 3-6-ÅRIGE BØRN

Idræt blandt 3-6-årige børn

Notat 4 i 'Danskernes motions- og sportsvaner 2020'

Af Steffen Rask og Emil Toudal

Udgivet: December 2021

Idrættens Analyseinstitut
Frederiksgade 78B, 2. sal
DK-8000 Aarhus C

Notatet kan downloades gratis på www.idan.dk

Gengivelse af dette notat er tilladt med tydelig kildehenvisning

Undersøgelsen er støttet af Danmarks Idrætsforbund, DGI, Lokale og Anlægsfonden og Dansk Firmaidrætsforbund.

Baggrund

Undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2020' er en opfølgning på tidligere undersøgelser foretaget i 2007, 2011 og 2016 af Idrættens Analyseinstitut. Undersøgelserne er gennemført i partnerskab med DIF, DGI, Dansk Firmaidrætsforbund og Lokale og Anlægsfonden. De centrale spørgsmål i undersøgelsen giver mulighed for at følge en udvikling over tid tilbage til Kulturvaneundersøgelsen (tidligere Fritidsundersøgelsen), der er blevet gennemført med mellemrum i Danmark siden 1964.

Som noget nyt har undersøgelsen inddraget spørgsmål om idrætsdeltagelsen blandt børn i alderen 3-6 år, der er besvaret af børnenes forældre. Dette notat giver et overordnet billede af de yngste børns idrætsdeltagelse.

Datagrundlag og metode

Dataindsamlingen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse af Rambøll på vegne af Idrættens Analyseinstitut. Spørgeskemaet blev besvaret i perioden 29. oktober-18. december 2020 og resulterede i 6.917 besvarelser for voksne (16 år+) og 4.379 besvarelser for børn (7-15 år) svarende til svarprocenter på henholdsvis 34 pct. og 49 pct. Ud af de 6.917 besvarelser for voksne har 788 af respondenterne børn i alderen 3-6 år, og det er de 788 besvarelser, som danner datagrundlag for dette notat.

Forældrene har i forlængelse af spørgsmålene om deres egne sports- og motionsvaner besvaret et kortere spørgeskema om deres barns aktivitetsniveau, aktiviteter, interesser og færdigheder.

Der udgives et særskilt metodenotat, der nærmere beskriver undersøgelsens metode og datagrundlag.

Hovedresultater

- **82 pct. af de små børn i alderen 3-6 år dyrker sports- og motionsaktiviteter i deres fritid minimum én gang om ugen, mens 12 pct. af børnene aldrig dyrker nogen former for sport eller motion.**
- **Idrætsdeltagelsen stiger med alderen.** Mens 63 pct. af de 3-årige børn dyrker idræt minimum én gang om ugen, gælder det for 91 pct. af de 6-årige børn.
- **De tre mest populære aktiviteter blandt de små børn er boldspil, gymnastik og svømning.** Dermed ligner det aktivitetsmønsteret for de ældre børn, der indtil seneste undersøgelse fra 2020 har været nogenlunde fast.
- **Foreningerne udgør den primære ramme om de små børns aktiviteter,** og 2 ud af 3 børn dyrker aktiviteter i en forening, og andelen, der dyrker sport og motion i foreningerne, stiger med alderen, mens aktiviteter på egen hånd falder.
- **De små børn har stor glæde ved bevægelse,** og glæden ved bevægelse ser ikke ud til at have betydning for, hvordan og hvor ofte børnene deltager i sports- og motionsaktiviteter.
- **Forældrenes uddannelsesmæssige baggrund og egen deltagelse i sport og motion ser ikke ud til at have indflydelse på de mindste børns idrætsdeltagelse.** Det tyder altså på, at den 'idrættslige sociale arv' ikke påvirker de små børn i samme grad som det er tilfældet blandt de ældre børn og unge mellem 7 og 15 år.

Kontakt

Steffen Rask, analytiker, Idrættens Analyseinstitut

Mobil: +45 2499 2244

E-mail: steffen.rask@idan.dk

Sport og motion blandt børn i alderen 3-6 år

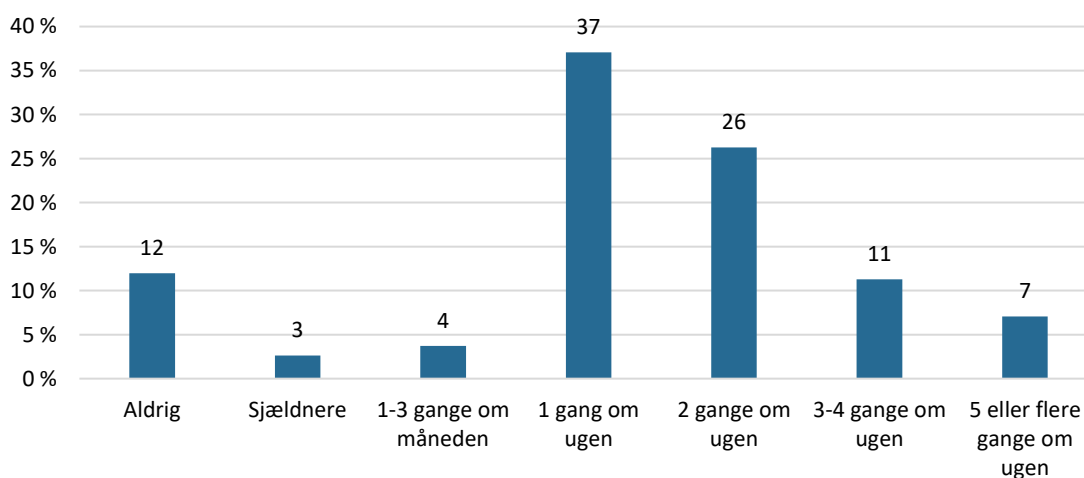
Dette notat ser nærmere på idrætsdeltagelsen blandt børn i alderen 3-6 år. Det har ikke tidligere været belyst i undersøgelserne fra 2007, 2011 og 2016, men indgår som noget nyt i 'Danskerens motions- og sportsvaner 2020'. Da der generelt er meget sparsom litteratur om deltagelsen i sport og motion blandt de yngste aldersgrupper både internationalt og i Danmark, vil det ikke være muligt at undersøge udviklingen i børnenes idrætsdeltagelse. Undersøgelsen kan derimod benyttes som udgangspunkt for fremtidige undersøgelser.

Spørgsmålene omkring børnenes idrætsdeltagelse er tilføjet som en afsluttende ekstra del af spørgeskemaet til de voksne respondenter, der har børn i alderen 3-6 år. Svarene er derfor forældrenes vurdering af deres barns aktivitetsniveau, interesser, færdigheder mv.

Hvor ofte er 3-6-årige aktive i forbindelse med sport og motion?

Notatet 'Idræt blandt 3-6-årige børn' viser, at 82 pct. af børn i alderen 3-6 år dyrker sport og motion minimum én gang om ugen. Til spørgsmålet 'Hvor ofte dyrker dit barn i gennemsnit sports-/motionsaktiviteter i fritiden?' svarer 37 pct. af forældrene, at deres barn er aktiv én gang om ugen, mens 26 pct. er aktive to gange om ugen. Ifølge forældrene dyrker 12 pct. af børnene aldrig sports- eller motionsaktiviteter.

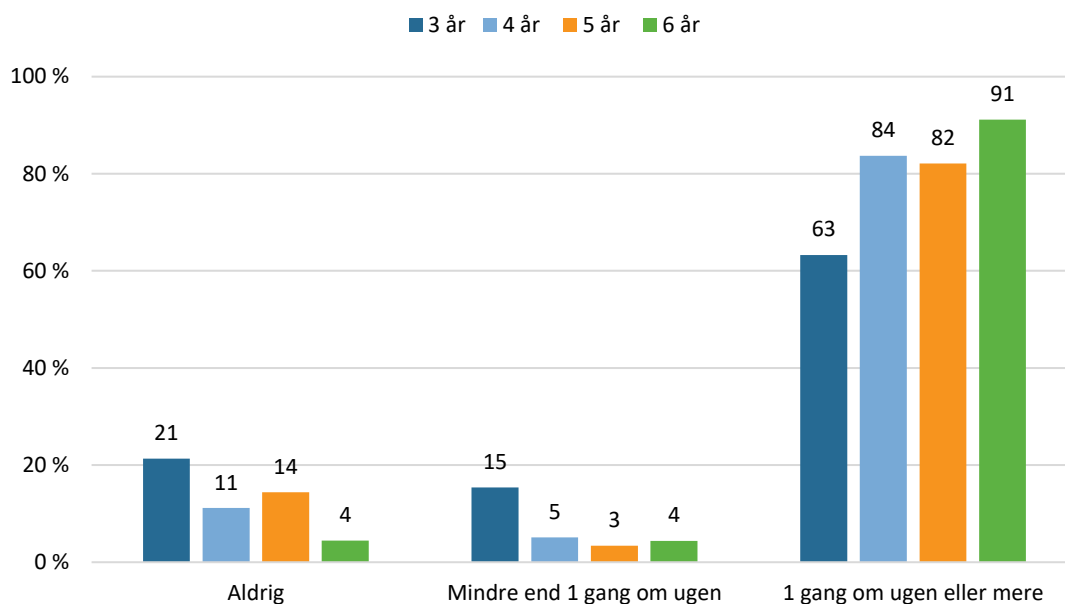
Figur 1: Størstedelen af børn i alderen 3-6 år dyrker sport og motion på ugentlig basis (pct.)

Figuren viser svarfordelingen (pct.) for spørgsmålet 'Hvor ofte dyrker dit barn i gennemsnit sports-/motionsaktiviteter i fritiden?' (n=788).

I takt med, at børnene bliver ældre, stiger andelen, der dyrker sport og motion mindst én gang om ugen. Eksempelvis er 63 pct. af de 3-årige aktive minimum én gang om ugen, mens det gælder for 91 pct. af de 6-årige. Samtidig falder andelen af børn, der aldrig dyrker sport og motion med alderen. Således er der 21 pct. af de 3-årige, der aldrig dyrker sport og motion, mens det kun gælder for 4 pct. af de 6-årige.

Figur 2: Aktivitetsniveauet stiger med alderen (pct.)

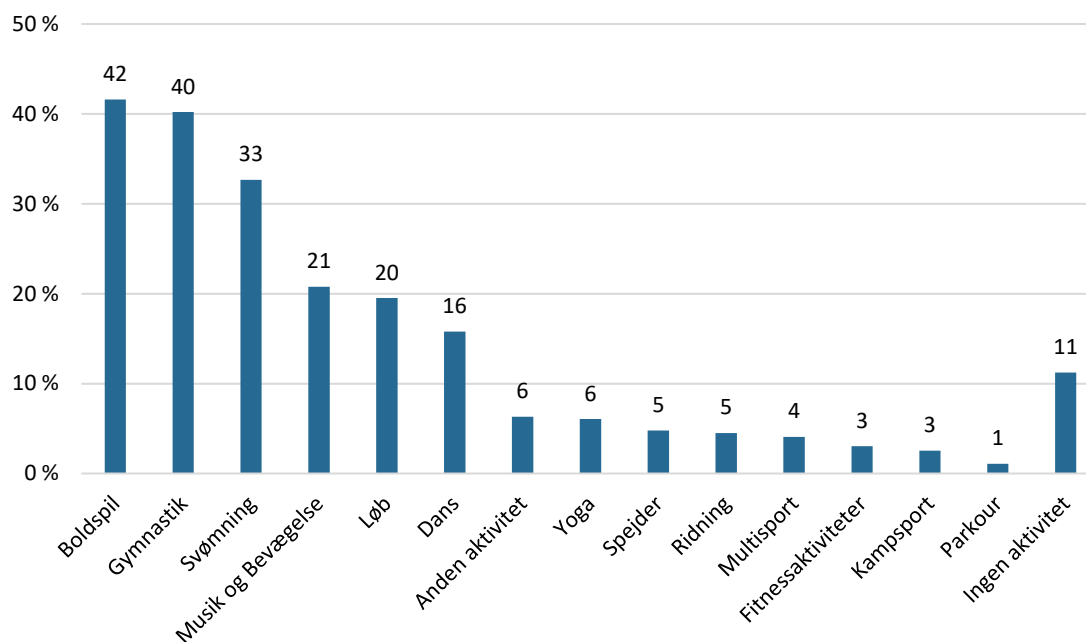

Figuren viser svarfordelingen (pct.) for spørgsmålet 'Hvor ofte dyrker dit barn i gennemsnit sports-/motionsaktiviteter i fritiden?' fordelt på alder (n=788, 3-årige=113, 4-årige=224, 5-årige=212, 6-årige=221).

Hvilke aktiviteter dyrker 3-6-årige børn?

Forældrene har angivet, hvilke former for sports-, motions- og fritidsaktiviteter deres barn har dyrket i løbet af de seneste 12 måneder. Figur 3 viser, at de største aktiviteter er boldspil (42 pct.), gymnastik (40 pct.) og svømning (33 pct.). Dernæst følger aktiviteter med musik og bevægelse (21 pct.), løb (20 pct.) og dans (16 pct.). 11 pct. angiver, at deres barn ikke dyrker nogen former for sports-, motions- eller fritidsaktiviteter.

Figur 3: Børnene dyrker klassiske aktiviteter som boldspil, gymnastik og svømning (pct.)

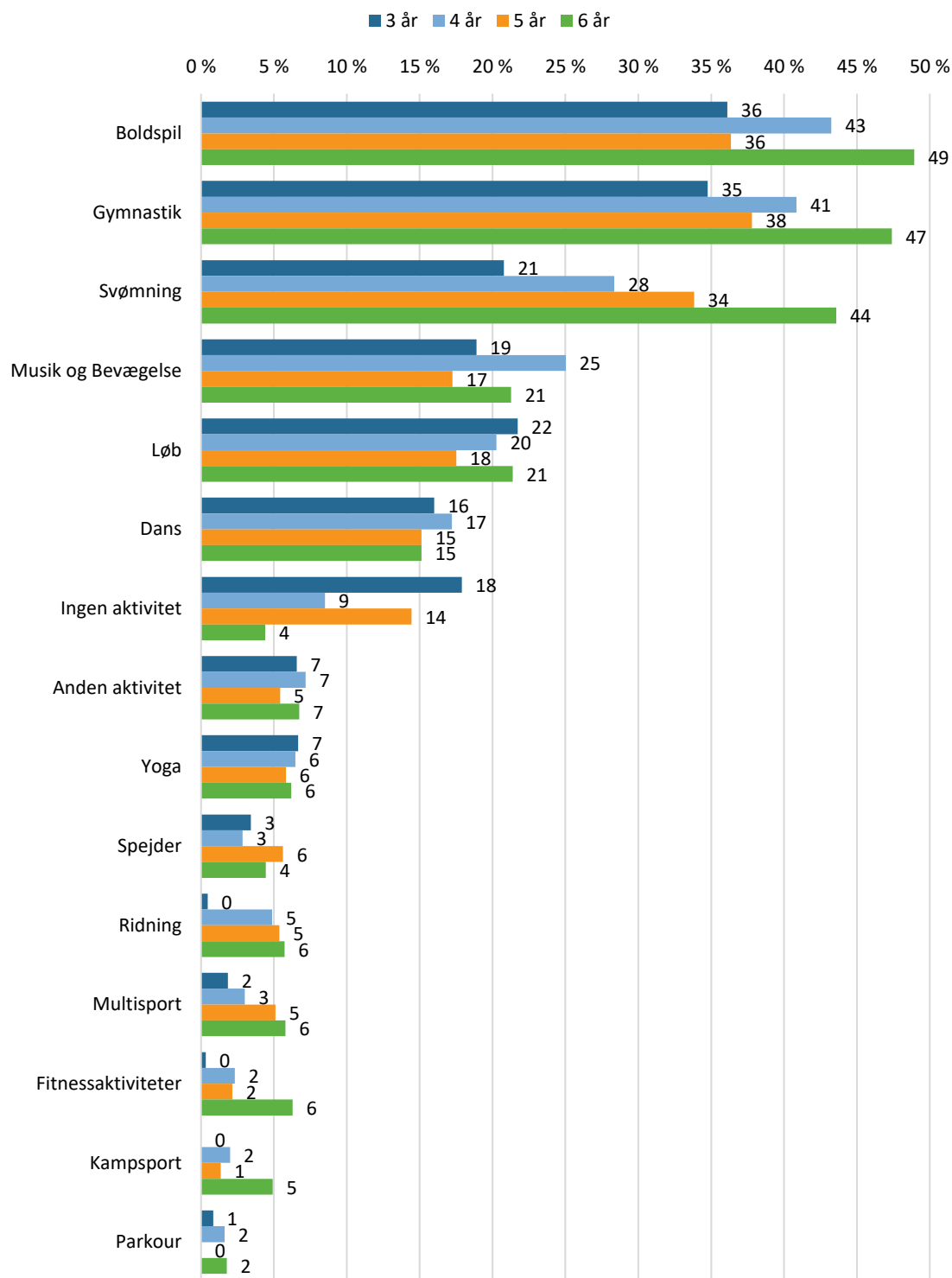

Figuren viser svarfordelingen (pct.) for spørgsmålet 'Har dit barn i løbet af de seneste 12 måneder dyrket én eller flere af følgende aktiviteter i fritiden? (Alene eller sammen med en voksen)' (n=788).

Figur 4 viser, hvordan valget af aktiviteter varierer på tværs af aldersgrupperne. For de fleste aktiviteter gælder det, at de 6-årige udgør den største andel, hvilket skyldes, at børnene med alderen dyrker flere aktiviteter. Det er særligt de tre største aktiviteter; boldspil, gymnastik og svømning, der i størst omfang tilvælges af de ældste børn, mens der ikke er specifikke aktiviteter, der i højere grad dyrkes af de yngste børn. Undersøgelsen tyder derfor på, at de fleste børns første oplevelser med idræt sker gennem boldspil, gymnastik og svømning.

Til gengæld viser figuren, at en række af de mindre aktiviteter som ridning, forskellige former for fitnessaktiviteter og kampsport er aktiviteter, der først tilvælges fra 4-årsalderen, mens de mest populære aktiviteter i højere grad også dyrkes af de allermindste børn.

Figur 4: De største aktiviteter tiltrækker særligt de 6-årige (pct.)

Figuren viser svarfordelingen (pct.) for spørgsmålet 'Har dit barn i løbet af de seneste 12 måneder dyrket én eller flere af følgende aktiviteter i fritiden? (Alene eller sammen med en voksen)' fordelt på alder (n=788, 3-årige=113, 4-årige=224, 5-årige=212, 6-årige=221).

Hvordan organiseres de mindste børns aktiviteter?

For hver aktivitet, som forældrene har angivet, at deres barn dyrker, har de efterfølgende angivet i hvilke sammenhænge, de dyrker de enkelte aktiviteter. Den samme aktivitet kan godt dyrkes i flere forskellige regi, og det er derfor muligt at vælge flere organiseringsformer til hver aktivitet.

Som det også er tilfældet hos de ældre børn fra 7-15 år, dyrker langt de fleste børn fra 3-6 år deres aktiviteter i en forening. 65 pct. af børnene har således dyrket én eller flere aktiviteter i foreningssammenhæng, mens 40 pct. har dyrket aktiviteter på egen hånd.

Organiseringsformerne 'Privat', 'SFO', og 'Anden sammenhæng' har mindst tilslutning blandt de 3-6-årige.

Tabel 1 viser, at flere børn med alderen dyrker aktiviteter i en forening. Samtidigt falder andelen af børn, der dyrker deres aktiviteter på egen hånd, når børnene bliver ældre.

Tabel 1: Børnenes aktiviteter organiseres primært i foreninger (pct.)

	Total	3 år	4 år	5 år	6 år
Forening	65	52	62	66	76
Privat	14	10	11	18	18
SFO	17	5	8	8	37
På egen hånd	40	45	46	37	36
Anden sammenhæng	10	11	13	7	8

Tabellen viser svarfordelingen (pct.) for spørgsmålet 'I hvilken sammenhæng har dit barn dyrket sin(e) aktivitet(er)?' fordelt på alder (n=788, 3-årige=113, 4-årige=224, 5-årige=212, 6-årige=221).

Tabel 2 viser organiseringen af de yngste børns specifikke aktivitetsformer. Aktiviteter som gymnastik, kampsport og spejder er udprægede foreningsaktiviteter, hvor mere end tre ud af fire børn dyrker aktiviteterne i foreningssammenhæng.

Udover de største foreningsaktiviteter dyrkes en del af aktiviteterne primært på egen hånd, hvilket også dækker aktiviteter dyrket sammen med familie, venner og bekendte.

Tabel 2: Børns organiseringsformer fordelt på aktiviteter (pct.)

	Forening	Privat	SFO	På egen hånd	Anden sammenhæng
Boldspil	60	4	22	47	7
Gymnastik	82	5	10	6	6
Svømning	60	7	5	40	1
Musik og bevægelse	19	12	21	57	22
Løb	5	2	28	83	17
Dans	20	38	13	42	12
Anden aktivitet	36	9	2	54	3
Yoga	19	4	15	55	33
Spejder	93	0	2	11	0
Ridning	30	15	2	58	7
Multisport	31	17	23	23	13
Fitnessaktiviteter	13	24	5	55	11
Kampsport	83	19	0	7	0
Parkour	12	0	32	70	0

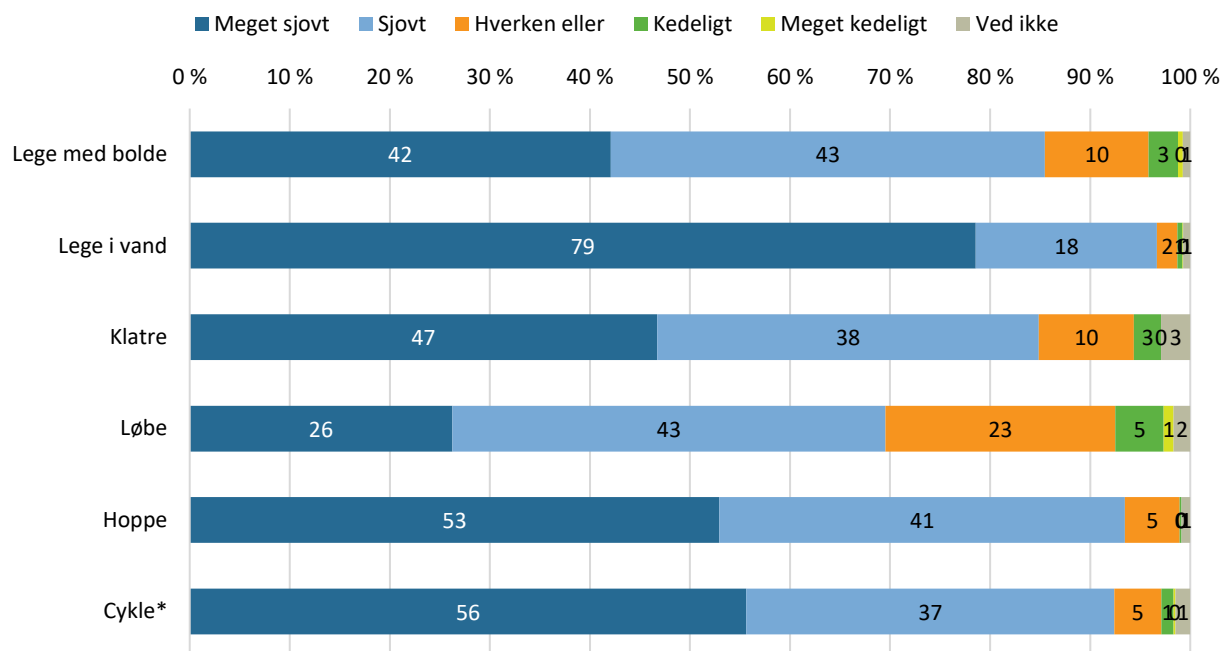
Tabellen viser svarfordelingen (pct.) for spørgsmålet 'I hvilken sammenhæng har dit barn dyrket sin(e) aktivitet(er)?' opdelt for de enkelte aktiviteter (n=788). Obs. Den samme aktivitet kan godt dyrkes i flere forskellige regi, og det er derfor muligt at vælge flere organiseringsformer til hver aktivitet.

Interesserer små børn sig for bevægelse?

Indtil videre har notatet fokuseret på, hvilke aktiviteter børnene deltager i og omfanget af deres deltagelse. Men det er også interessant at belyse deres mere generelle interesser for bevægelse for at få en idé om deres motivation for at dyrke sport og motion.

Figur 5 giver et overblik over børnenes glæde ved en række bevægelsesformer. Her viser det sig, at det at lege i vand er sjovt for næsten alle børn (97 pct.), men generelt tegner figuren et billede af, at børn finder stor glæde ved alle de undersøgte former for bevægelse og fysisk aktivitet.

Figur 5: Glæden for forskellige former for bevægelse blandt børn (pct.)

Figuren viser svarfordelingen (pct.) for spørgsmålet 'Angiv venligst, hvor sjovt dit barn synes, det er at...' (n=788).

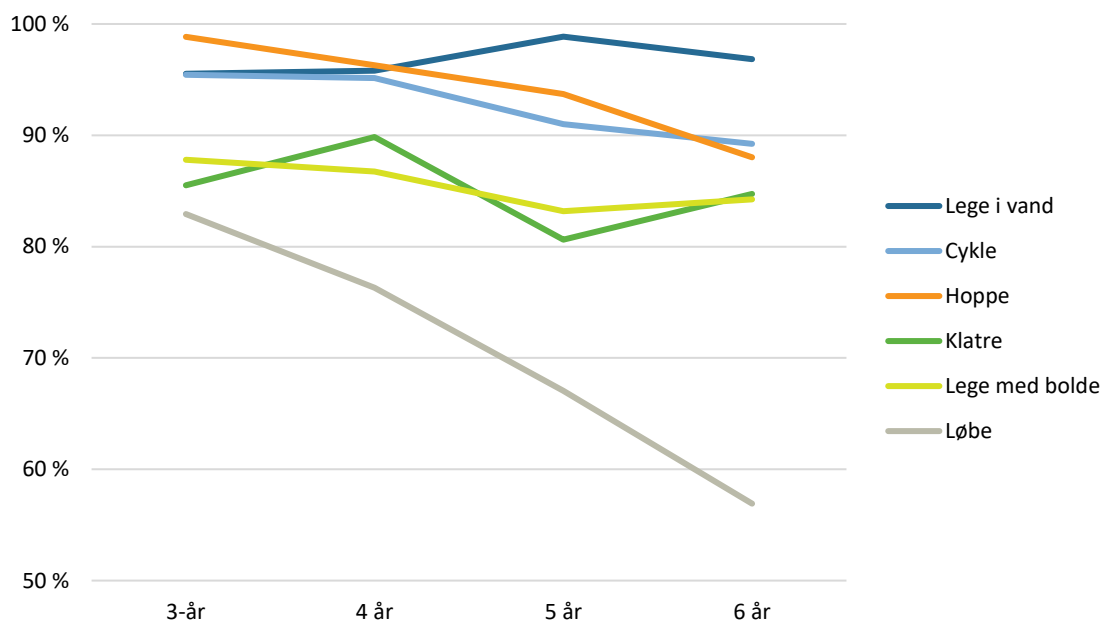
* Løbe på løbecykel eller køre på almindelig cykel.

Den nærmest universelle glæde ved bevægelse for børn i denne alder gør det vanskeligt at benytte svarene til f.eks. objektivt at begrunde, hvorfor boldspil er den aktivitet, som har størst tilslutning blandt børn i denne alder.

Interessen for de forskellige bevægelsesformer er tæt på konstant i takt med aldersudviklingen. Dette gælder dog ikke for løb, hvor både andelen der svarer 'meget sjovt' og 'sjovt', falder med alderen, hvilke bliver erstattet af 'hverken eller' (figur 6).

På trods af denne ene undtagelse kan man se hele perioden, fra børnene er tre år til de bliver seks år, som en periode, hvor der generelt er stor interesse for idræt og bevægelse, og det ser i hvert fald umiddelbart ikke ud til, at det er manglende interesse for bevægelse, som afholder børnene fra at dyrke sport og motion.

Figur 6: Næsten konstant bevægelsesglæde for de adspurgte bevægelsesformer (pct.)

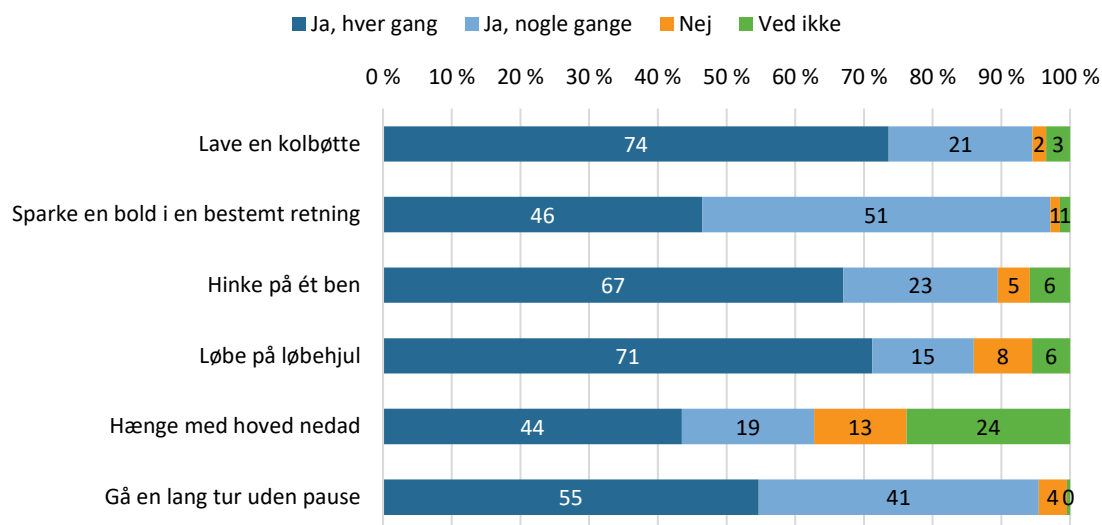

Figuren viser aldersudviklingen i svarfordeling (pct.) for spørgsmålet: 'Angiv venligst, hvor sjovt dit barn synes, det er at...' (n=788, 3-årige=113, 4-årige=224, 5-årige=212, 6-årige=221).

Hvordan ser de små børns motoriske færdigheder ud?

For at tegne et billede af børnenes motoriske færdigheder er forældrene i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt ind til seks forskellige motoriske og fysiske færdigheder hos deres børn (figur 7). Generelt set er børnenes motoriske færdigheder allerede veludviklede blandt de 3-6-årige børn. Ifølge forældrene kan hele 74 pct. af børnene lave en kolbøtte, mens 67 pct. kan hinke på ét ben. Den motoriske eller fysiske færdighed, som flest forældre har svaret, at deres børn ikke kan udføre er 'at hænge med hovedet nedad' (13 pct.), mens 8 pct. svarer, at deres børn ikke er i stand til at løbe på løbehjul.

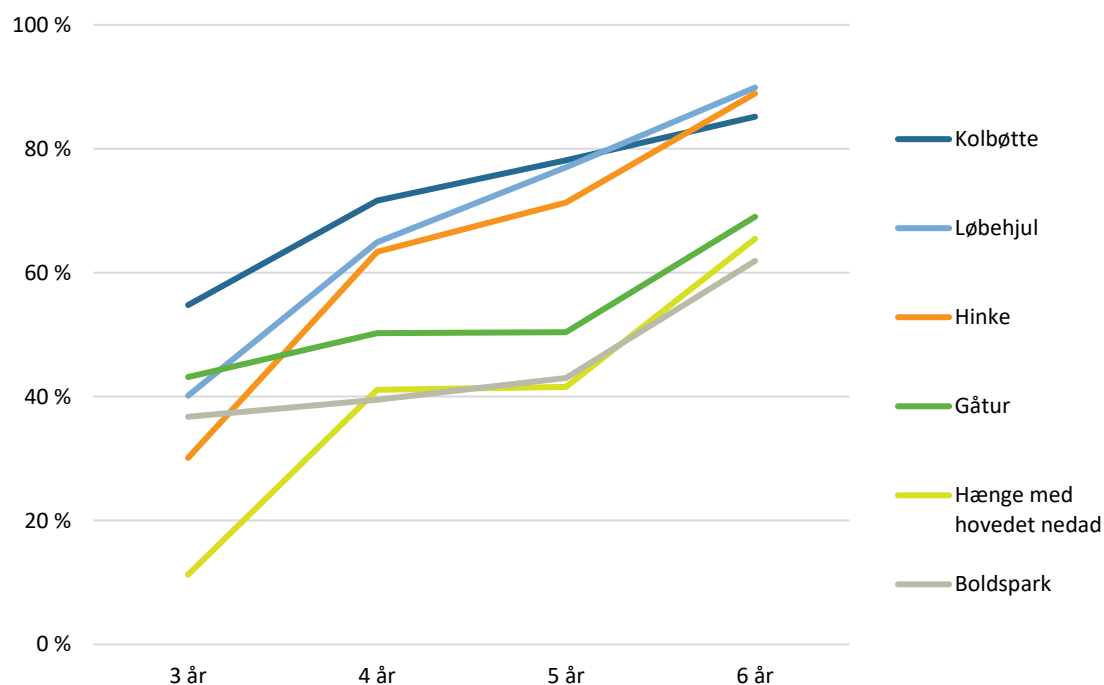
Figur 7: Det gennemsnitlige motoriske færdighedsniveau blandt børn i alderen 3-6 år (pct.)

Figuren viser svarfordelingen (pct.) til spørgsmålet 'Angiv venligst, hvor godt dit barn mestrer følgende færdigheder uden hjælp' (n=788).

Ikke overraskende forbedres samtlige af børnenes motoriske færdigheder i takt med, at de bliver ældre, hvilket tydeligt illustreres i figur 8, der viser andelen af børn, der kan udføre de enkelte færdigheder 'hver gang'.

Figur 8: Børnenes motoriske færdigheder forbedres med alderen (pct.)

Figuren viser andelen, der svarer 'Ja, hver gang' til spørgsmålet 'Angiv venligst, hvor godt dit barn mestrer følgende færdigheder uden hjælp' fordelt på aldersgrupper (n=788).

Hvilken betydning har forældrene for små børns idræt?

Tidligere undersøgelser af danskernes motions- og sportsvaner viser, at sociale faktorer som idrætsdeltagelse i den nærmeste familie, uddannelseslængde, arbejdsmarkedstilknytning og lignende sociale faktorer har betydning for børn og voksnes deltagelse i sport og motion¹.

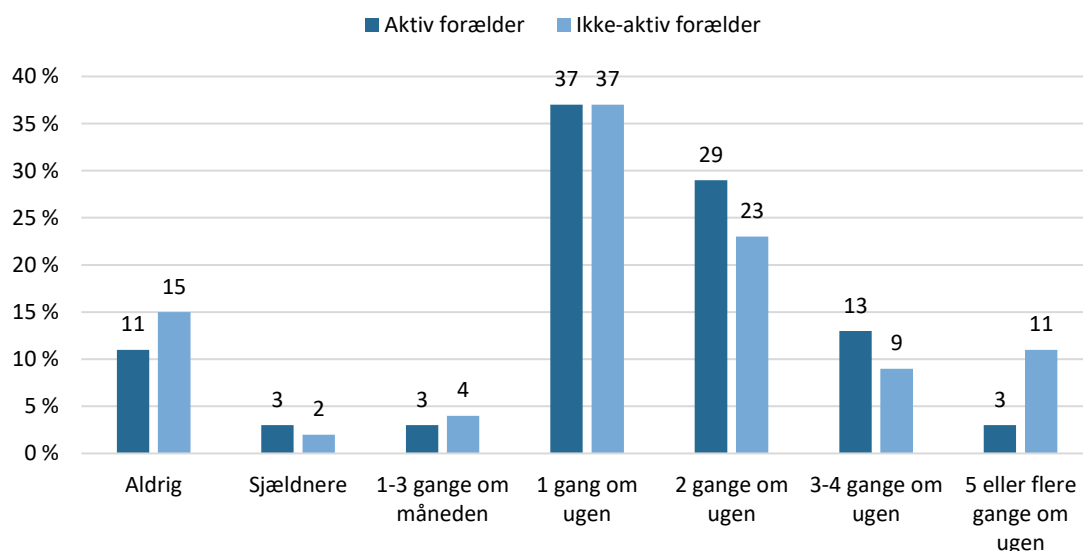
Dette afsnit undersøger, hvorvidt disse faktorer relateret til social arv også spiller en rolle for de mindste børns deltagelse i sport og motion. Afsnittet undersøger, hvilken rolle forældrenes deltagelse i sport og motion samt uddannelsesniveau har for børnenes idrætsvaner.

Hvad betyder forældrenes idrætsdeltagelse for små børns idrætsdeltagelse?

For det første undersøges, hvorvidt der er sammenhæng mellem, hvor hyppigt små børn er idrætsaktive i forhold til deres forældres egen deltagelse i sport og motion. Forældrenes deltagelse er kategoriseret som aktiv, hvis de har svaret 'ja' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt sport/motion?' og ikke-aktive, hvis de har svaret 'ja, men ikke for tiden' eller 'nej'.

Figur 11 viser, at der ikke umiddelbart er nogen sammenhæng mellem forældrenes deltagelse i sport og motion, og hvor ofte deres børn er aktive. Dog er der en tendens til, at børn, der har forældre, som ikke dyrker sport eller motion, i højere grad befinder sig i yderkategorierne; enten aldrig dyrker nogen sports- eller motionsaktiviteter eller dyrker sport og motion fem eller flere gange om ugen.

Figur 11: Forældrenes egen idrætsdeltagelse har ikke indflydelse på børnenes (pct.)

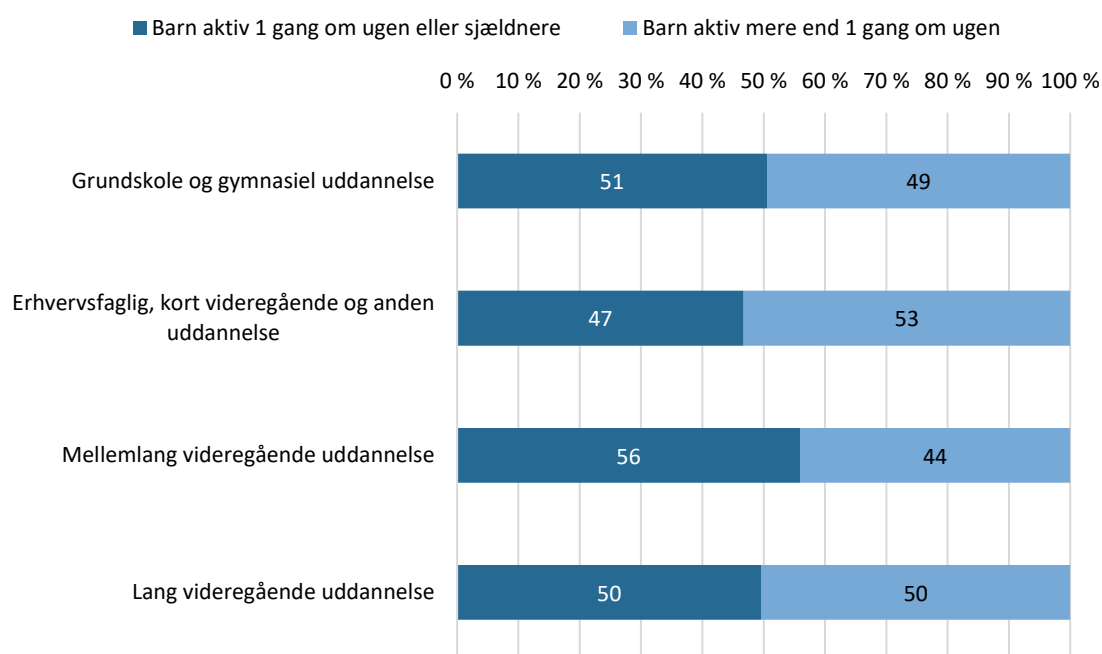
Figuren viser aktivitetshyppigheden for børn i alderen 3-6 år på baggrund af forældres aktivitet (pct.). Figuren baserer sig på spørgsmålet for børn 'Hvor ofte dyrker dit barn i gennemsnit sports-/motionsaktiviteter i fritiden?' og for forældrene 'Dyrker du normalt sport/motion?' (n=788).

¹ Se blandt andet Pilgaard & Rask, 2016: Danskernes motions- og sportsvaner 2016, Idrættens Analyseinstitut

En anden indikator for social arv, som ofte er benyttet i lignende sammenhænge, er uddannelseslængde. Resultaterne viser ingen tydelige forskelle på tværs af forældrenes uddannelseslængde, og det tyder ikke på, at der er nogen sammenhæng mellem forældrenes uddannelseslængde, og hvor hyppigt børnenes dyrker sport eller motion, ligesom der ikke er signifikante forskelle i andelen af børn, der aldrig dyrker sport og motion på tværs af forældrenes uddannelseslængde.

Figur 12 illustrerer netop dette og sammenligner børnenes aktivitetsniveau på baggrund af deres forælders uddannelseslængde. I figuren er børnene opdelt efter, hvorvidt de er aktive mere end én gang om ugen eller ej. Deres forælders uddannelse er delt i fire kategorier, baseret på længden af uddannelsen.

Figur 12: Ingen sammenhæng mellem små børns idrætsdeltagelse og forældres uddannelseslængde (pct.)

Figuren viser andelen af børn i alderen 3-6 år, som er aktive én gang om ugen eller mindre, sammenlignet med de børn som er aktive mere end en gang om ugen på baggrund af forældres uddannelseslængde. Figuren baserer sig på spørgsmålet 'Hvor ofte dyrker dit barn i gennemsnit sports-/motionsaktiviteter i fritiden?' og forælders højeste uddannelse (n = 788).

Sammenfattende viser analyserne af forældrenes indflydelse på de små børns idrætsdeltagelse ingen tydelige sammenhænge mellem deres egen idrætsdeltagelse eller uddannelsesniveau, som det ellers er tilfældet blandt de ældre børn. Yderligere analyser viser, at der heller ikke findes sammenhæng mellem forældres beskæftigelsesstatus eller deres kommunes urbaniseringsgrad med de mindste børns deltagelse i sport og motion.

Dermed tyder resultaterne på, at den sociale arvs betydning ikke ser ud til at slå igennem på samme måde blandt de mindste børn, hvilket ellers er tilfældet blandt børn i skolealderen.

